

Про затвердження Типових
навчальних планів для організації
освітнього процесу в закладах
позашкільної освіти

Відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, на виконання пункту 9 Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінетів Міністрів України від 6 травня 2001 року № 433, з метою організації та здійснення якісного освітнього процесу в закладах позашкільної освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типові навчальні плани для організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти, що додаються.
2. Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій забезпечити необхідні умови щодо реалізації Типових навчальних планів у закладах позашкільної освіти, які перебувають у сфері їх управління.
3. Національному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді (Вербицький В.), Національному центру «Мала академія наук України» (Лісовий О.), Українському державному центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді (Неділько С.), Українському державному центру позашкільної освіти (Шкура Г.) надавати методичну допомогу департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій, закладам позашкільної освіти щодо впровадження Типових навчальних планів і програм у освітній процес закладів позашкільної освіти.
4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676 «Про затвердження Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України».
5. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відмітку у справах архіву.
6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Мандзій Л.

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства освіти і
науки України
від _____ № _____

Типова освітня програма закладу позашкільної освіти
системи Міністерства освіти і науки України

I. Загальні положення

Освітня програма закладу позашкільної освіти - це єдиний комплекс освітніх компонентів компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і

організованих закладом позашкільної освіти для досягнення вихованцями, учнями і слухачами результатів навчання (набуття компетентностей); містить вимоги до вихованців, учнів і слухачів, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання. Освітня програма є засобом забезпечення реальних умов для вибору індивідуальної траєкторії розвитку вихованців, учнів і слухачів, гарантом досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти; побудована з урахуванням диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації управління, створення умов для творчої діяльності адміністрації і педагогів закладу позашкільної освіти, соціального захисту вихованців, учнів і слухачів, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створення умов для безперервності освіти.

II. Загальна характеристика освітнього процесу (принципи організації, форми тощо)

Головними принципами організації освітнього процесу закладу позашкільної освіти є:

гуманізація, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;

єдність загальнолюдських і національних цінностей, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

демократизація, що передбачає автономію закладів позашкільної освіти різних типів та форм власності у вирішенні основних питань змісту їх діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;

науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;

безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль закладів позашкільної освіти з іншими закладами та організаціями; цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;

багатоукладність та варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх

пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

добровільність та доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;

практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

Позашкільна освіта може здійснюватися за такими напрямками: художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним; науково-технічним; дослідницько-експериментальним; фізкультурно-спортивним або спортивним; військово-патріотичним; бібліотечно-бібліографічним; соціально-реабілітаційним; оздоровчим; гуманітарним; пластовим, скаутським.

Гуртки та інші творчі об'єднання закладу позашкільної освіти класифікуються за трьома рівнями:

початковий - творчі об'єднання загальнорозвиваючого спрямування, що сприяють виявленню здібностей, обдарувань вихованців, учнів і слухачів або розвитку їх інтересу до творчої діяльності;

основний - творчі об'єднання, які розвивають стійкі інтереси вихованців, учнів і слухачів, дають їм знання, практичні уміння і навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації;

вищий - творчі об'єднання за інтересами для здібних і обдарованих вихованців, учнів і слухачів. (стаття 12 Закону України «Про Позашкільну освіту»).

III. Навчальний план

При формуванні навчального плану закладу позашкільної освіти враховуються вимоги Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. № 1036/9635, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в

позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676, в також освітні запити дітей та їх батьків.

Чи доцільно вставляти таблиці за рівнями? Чи як додатки?

Освітній процес у закладі позашкільної освіти закладі здійснюється за типовими навчальними планами і програмами, що затверджуються центральними органами виконавчої влади, а також за навчальними планами і програмами, затвердженими відповідними місцевими органами виконавчої влади (п. 9 Положення про ПНЗ).

Освітній процес у закладах позашкільної освіти здійснюється диференційовано (відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців, учнів і слухачів з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я) з використанням різних організаційних форм: заняття, онлайн-заняття, гурткова робота, клубна робота, урок, лекція, індивідуальне заняття, конференція, семінар, курси, читання, вікторина, концерт, змагання, навчально-тренувальні заняття, репетиція, похід, екскурсія, експедиція, експедиційно-польові збори, практична робота в лабораторіях, майстернях, теплицях, на навчально-дослідних земельних ділянках, учнівських навчально-дослідних тваринницьких комплексах, учнівських лісництвах, лісогосподарських підприємствах, міжгосподарських лісових господарствах, лісопаркових господарствах, сільськогосподарських та промислових підприємствах, територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, на природі, а також з використанням інших форм, передбачених статутом закладу позашкільної освіти.

Заняття проводяться у формі індивідуальних та групових занять.

Групові заняття: навчальні, тренувальні заняття, уроки, тренінги, дистанційні заняття, онлайн-заняття репетиції (в тому числі, зведені) для оркестрових, вокальних, хореографічних, хорових, театральних, циркових, інших колективів, постановка спектаклів, шоу-програм, концерти, екскурсії, експедиції, туристські, спортивні, спортивно-технічні змагання, походи, конкурси, конференції, освітні та наукові програми, проекти, акції, зльоти, виставки тощо.

Індивідуальні заняття: гра на музичних інструментах, постановка голосу (або вокал), читання нот з листа, індивідуальна трюкова, хореографічна; конкурсна підготовка; консультації для слухачів, кандидатів у члени та дійсних членів Малої академії наук України з науково-дослідницької, експериментальної, пошукової, конструкторської та винахідницької роботи, краєзнавців-дослідників; робота в архівах, бібліотеках, музейних сховищах; проведення патентного пошуку, робота з каталогами; постановка експерименту, проведення дослідів, лабораторних досліджень, спостережень; обробка та узагальнення результатів пошуково-дослідницької роботи, комп'ютерна обробка спостережень;

№	Назва програми (рівень та роки навчання)	Автор (автори)	Ким і коли схвалено, інформаційне джерело	Вимоги до вихованців, учнів і слухачів	Корекційно-розвитковий складник (для осіб з особливими освітніми потребами, за умови їх навчання за цією програмою)	Форми контролю (конкретно)
Художньо-естетичний напрям						

1	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Радіотеатр» (початковий, основний та вищий рівні, 6 років навчання)	Єрич В. В.	«Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти» (Лист ІМЗО від 03.03.2017 № 22.1/12-Г-152); витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти від 10.02.2017 № 1.	Організація освітнього процесу орієнтована на дітей 10-16 років та не передбачає попередньої підготовки вихованців, учнів і слухачів	Наявність (яких саме?)/відсутність обмежень для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами	Систематичне відстеження індивідуального розвитку вихованців, учнів і слухачів з урахуванням результативності їх участі в організаційно-масових заходах тощо
Науково-технічний напрям						
1.	Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Цікава інформатика» (початковий рівень, 2 роки навчання)	Микитенко Л. В.	«Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти» (Лист ІМЗО від 19.09.2019 № 22.1/12-Г-1453); витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти від 29.09.2019 № 3.	Організація освітнього процесу орієнтована на дітей 10-16 років та передбачає попередню підготовку (вказати яку саме)	Необхідність специфічного обладнання (вказати його перелік). Перелік спеціальних завдань для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (вказати їх перелік).	Систематичне відстеження індивідуального розвитку вихованців, учнів і слухачів з урахуванням результативності їх участі в організаційно-масових заходах тощо

Тривалість одного заняття в закладі позашкільної освіти визначається навчальними планами і навчальними програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів:

віком від 3 до 6 років - 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років - 35 хвилин;

старшого віку - 45 хвилин.

Короткі перерви між заняттями є робочим часом керівника гуртка та іншого творчого об'єднання і визначаються режимом щоденної роботи закладу позашкільної освіти. (пункт 18 Положення про ПНЗ)

Відповідно до Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 р. №102, кількість вихованців, учнів і слухачів, які брали участь у масових заходах, що проводились закладами позашкільної освіти, а також в екскурсійно-туристичних заходах на екскурсійно-туристичних базах, в профільних таборах, на базах відпочинку, оздоровлення, враховується за середньорічною кількістю учнів, які брали участь в заходах протягом попереднього календарного року.

IV. Очікувані результати (ключові компетентності здобувачів освіти, їх коротка характеристика)

Пізнавальні компетентності передбачають оволодіння поняттями та знаннями з різних галузей знань; основ характеристики явищ і процесів суспільного життя; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля.

Практичні компетентності передбачають формування різноманітних техніко-технологічних вмінь і навичок, здатності реалізовувати та захищати свої права, орієнтуватися в соціальних відносинах, встановлювати зв'язки між подіями і явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, позицію.

Творчі компетентності передбачають набуття досвіду власної творчої діяльності з різних галузей знань, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; розвиток дослідницьких здібностей, системного, просторового та логічного мислення, уяви, фантазії; потреби у творчій самореалізації та духовному вдосконаленні.

Соціальні компетентності орієнтовані на досягнення високого рівня освіченості та вихованості; емоційний, фізичний, інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самостійність, наполегливість, працьовитість тощо), ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі; розвиток здатності до професійного самовизначення; творчого становлення; формування громадянської поведінки, патріотизму.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Міністерства освіти і
науки України

_____ 2020 № _____

**Типові навчальні плани
для організації освітнього процесу
в закладах позашкільної освіти сфери освіти**

Пояснювальна записка

Типові навчальні плани для організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти сфери освіти (далі – Типові навчальні плани) розроблені на виконання пункту 9 Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінетів Міністрів України від 6 травня 2001 року № 433.

Для використання в закладах позашкільної освіти пропонується чотири варіанти Типових навчальних планів.

В усіх варіантах зазначена мінімальна та максимальна кількість годин на тиждень та на рік.

Термін, мета, завдання, зміст, обсяг, порядок, способи організації освітнього процесу та вимоги до результатів навчання у групах гуртків або інших творчих об'єднаннях усіх рівнів обумовлюється особливостями їх діяльності й навчальними програмами з позашкільної освіти.

Освітній процес у закладах позашкільної освіти здійснюється відповідно до цих Типових навчальних планів і навчальних програм з позашкільної освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти в порядку, визначеному законодавством; а також за навчальними планами і навчальними програмами, затвердженими наказами місцевих органів виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти та які проводять діяльність у сфері позашкільної освіти, здійснюють управління діяльністю цих закладів незалежно від підпорядкування, типів і форм власності (далі – місцеві органи виконавчої влади) згідно зі встановленою ними процедурою.

Навчальні плани закладів позашкільної освіти розробляються на рік на основі Типових навчальних планів з урахуванням мережі гуртків або інших творчих об'єднань, що діють у закладах, кількості груп у них, років навчання, тижневого навантаження педагогічних працівників, структури навчального року, затверджуються наказами місцевих органів виконавчої влади.

Дитячо-юнацькі спортивні школи, які перебувають у сфері освіти, під час організації освітнього процесу можуть також використовувати навчальні плани та навчальні програми, затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту.

Індивідуальна робота із здобувачами позашкільної освіти проводиться відповідно до порядку, затвердженого Міністерства освіти і науки України. Чисельний склад груп гуртків або інших творчих об'єднань фізкультурно-спортивного напрямку може визначатися типовими положеннями або навчальними програмами з видів спорту, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту.

Для організації освітнього процесу з вихованцями, учнями і слухачами, які займаються дослідницько-експериментальною роботою або є

переможцями, призерами міських, районних, обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсів, фестивалів, виставок, олімпіад, змагань, турнірів та мають високі освітні досягнення тощо створюються необхідні умови: збільшується кількість годин для занять, упроваджується індивідуальна та групова робота тощо.

Таблиця 1

**Типові навчальні плани
для груп гуртків та інших творчих об'єднань початкового рівня
за напрямками позашкільної освіти
(вихованці, учні і слухачі віком від 3 до 6 років)**

№ з/п	Напрямок позашкільної освіти	Кількість годин			
		на тиждень до 1-го року навчання	всього за рік	на тиждень 2-й та 3-й роки навчання	всього за рік

1	Пластовий, скаутський	2-4	72-144	2-6	72-216
2	Художньо-естетичний	2-8	72-288	2-10	72-360
3	Еколого-натуралістичний	2-4	72-144	2-6	72-216
4	Науково-технічний	2-4	72-144	2-6	72-216
5	Дослідницько-експериментальний	2-4	72-144	2-6	72-216
6	Фізкультурно-спортивний або спортивний	2-4	72-144	2-6	72-216
7	Військово-патріотичний	2-4	72-144	2-6	72-216
8	Бібліотечно-бібліографічний	2	72	2	72
9	Соціально-реабілітаційний	2-4	72-144	2-4	72-144
10	Оздоровчий	2-4	72-144	2-4	72-144
11	Гуманітарний	2-4	72-144	2-4	72-144

Таблиця 2

**Типові навчальні плани
для груп гуртків та інших творчих об'єднань початкового рівня
за напрямками позашкільної освіти
(вихованці, учні і слухачі віком від 6 років)**

№ з/п	Напрямок позашкільної освіти	Кількість годин			
		на тиждень до 1-го року навчання	всього за рік	на тиждень 2-й рік навчання	всього за рік
1	Пластовий, скаутський	4-6	144-216	4-6	144-216

1	Пластовий, скаутський	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
2	Художньо-естетичний	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)
3	Туристсько-краєзнавчий	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
4	Еколого-натуралістичний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
5	Науково-технічний	4-6	144-216	6-9	216-324	6-10	216-360	6-12	360-432
6	Дослідницько-експериментальний	4-8	144-288	4-8	144-288	6-10	144-360	4-12	144-432
7	Фізкультурно-спортивний або спортивний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
8	Військово-патріотичний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
9	Бібліотечно-бібліографічний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
10	Соціально-реабілітаційний	4-6	144-216	4-6	144-216	6-9	216-324	6-9	216-324
11	Оздоровчий	4-6	144-216	4-6	144-216	6	216	6	216
12	Гуманітарний	4-6	144-216	4-9	144-324	6-9	216-324	6-9	216-324

- Для груп гуртків та інших творчих об'єднань, в яких організовано навчання за короткотривалими навчальними програмами (3 місяці), – 2-4 год/тиждень, 24-48 год/рік

Таблиця 4

**Типові навчальні плани
для груп гуртків та інших творчих об'єднань вищого рівня
за напрямками позашкільної освіти**

№ з/п	Напрямок позашкільної освіти	Кількість годин
-------	------------------------------	-----------------

		на тижде нь 1-й рік навчан ня	всьо го за рік	на тижде нь 2-й рік навч ання	всього за рік	на тижде нь 3-й рік навчан ня	всього за рік	на тиждень 4-й рік навчанн я	всього за рік
1	Пластовий, скаутський	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
2	Художньо-естетичн ий	4-12 (13)	144- 432 (468)	4-12 (13)	144-43 2 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)
3	Туристсько-краєзна вчий	6-9	216- 324	6-12	216-43 2	6-12	216-432	6-12	216-432
4	Еколого-натураліст ичний	6	216	6-9	216-32 4	6-9	216-324	6-9	216-324
5	Науково-технічний	6-12	216- 432	6-12	216-43 2	6-12	216-432	6-12	216-432
6	Дослідницько-експ ериментальний	6-12	216- 432	6-12	216-43 2	6-12	216-432	6-12	216-432
7	Фізкультурно-спорт ивний або спортивний	6-9	216- 324	6-9	216-32 4	9-12	324-432	9-12	324-432
8	Військово-патріоти чний	6	216	6-9	216-32 4	6-9	216-324	6-9	216-324
9	Бібліотечно-бібліог рафічний	6	216	6-9	216-32 4	6-9	216-324	6-9	216-324
10	Соціально-реабіліт аційний	6	216	6-9	216-32 4	6-9	216-324	6-9	216-324
11	Оздоровчий	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
12	Гуманітарний	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324

Для груп гуртків та інших творчих об'єднань, в яких організовано навчання за короткотривалими навчальними програмами (6 місяців) – 2-4 год/тиждень, 24-72 год/рік.

В. о. генерального директора
директорату дошкільної,
позашкільної та інклюзивної освіти

Віктор САЛЬКОВ